

LIBRIS

We know
books

Dumitru Popescu

CÂNDVA,
DUPĂ IZGONIREA
DIN PARADIS

Roman

*Ediția a doua
revăzută de autor*

Hoffman

Soarele aluneca spre apus clorotic și absent, agățându-se în crengile uscate ale copacilor de câmpie înșirați la marginea cimitirului. Stere își încâlcea privirile în acest desen arid. Alesese o oră târzie pentru vizita la mormântul Eufrosinei, ca să evite forfota iritantă a dimineților de duminică, dar tăcerea plictisită a înserării i se părea și mai stresantă. Nu se putea reculege. Altădată, după depunerea florilor și aprinderea lumânării la mormântul părinților, privind înscrisurile în piatră, se afunda în timp ca un parașutist în subteranele nopții. Găsea chipuri și roind de bunătate și dragoste primindu-l în întruchipările sale de copil, adolescent, flăcău, chiar de bărbat, îndulcit de melancolie. Lungile clipe de reculegere lângă mormânt erau mântuitoare întâlniri cu sine. Și lângă lepedea Eufrosinei se regăsea o vreme, deși ea se abținea să intre în prim-planul evocărilor. Astăzi n-au mai funcționat nici mecanismul parașutismului în tunelul timpului, nici invocările ritualice pentru deschiderea porților trecutului.

Întorcând capul spre partea centrală a cimitirului, Stere descoperi că nu e chiar singur printre pietrele, crucile, grilajele și mușuroaiele de pământ ce semnalizau, cu o cochetărie fadă, lumea ascunsă a morților. La vreo 20 de metri, o siluetă feminină se apleca într-un balans adormit,

executând acele mișcări sumare și stereotipe ale îngrijitorilor de morminte în vizită la decedații lor. La un moment dat, femeia se fixă în poziție verticală și, cercetând împrejurimile, își opri ochii asupra lui. Se păru că îl recunoaște, deoarece înclină capul, determinându-l pe Stere să schițeze la rândul-i un salut evaziv. Considerând mărunțul incident încheiat și refuzând din comoditate să-i caute explicație, încercă să reconstituie contactul (aproape eșuat) cu moarta sa (cu însemnele ei exterioare), pregătindu-se de plecare. Cu coada ochiului observă că „vecina de mormânt” iese pe alee și se îndreaptă agale, diseminându-și atenția în spațiul funerar, către locul unde se afla. Părea să fie ținta excursiei dezlânate, somnambulice a ciudatei colege de cimitir. Fără s-o cerceteze, prefăcându-se concentrat asupra mormântului, printr-un sfert de privire păstra legătura cu silueta ce înainta: o talie înaltă, suplă, un păr negru ca pana corbului, un aer semeț, de om sigur pe sine. Când personajul ajunse la 4-5 metri, se dezmetici și exclamă:

— Vichi!

Într-adevăr, doctorița era, Victoria Pavelescu, una dintre prietenele apropiate ale Eufrosinei, colegă cu ea de spital, componentă a „cercului” frecventat o viață întreagă.

— Nu m-ai recunoscut! îi întinse ea o mână osoasă cu degete lungi, bine îngrijite. Nu ne-am văzut de când s-a prăpădit Sina, nu? De șase ani. Sau șapte?

Stere avea acum o conștiință vinovată și, cel mai grav, ghicea că poate fi suspectat de amnezie senilă. Invocă nevoia stringentă a schimbării ochelarilor. Nu îndrăzni să întrebe pe al cui mormânt îl îngrijește Vichi de teamă să nu facă altă gafă, iar Vichi păru să ignore ignoranța lui. Se interesă de cele două fete ale lui Stere stabilite în Italia (una medic, ca

mama ei, cealaltă om de afaceri). Stere, în contrapartidă, întreabă de băiatul ei, o celebritate în tenisul mondial, voind să afle dacă, după turneele lui neîntrerupte, se odihnește în România sau cine știe pe ce meridian... Până când Vichi deduse singură că interlocutorul nu știe de decesul lui Fane, soțul ei, survenit cu mai bine de cinci ani în urmă. El era înhumat aici, la câțiva pași de mormântul Sinei. Simula că se lovește cu vârful degetelor peste frunte: da, îl căutase la funerarii și i se spusese că e în Italia. Stere se miră îndelung, cu acea consternare nu falsă, ci tardivă, eminentamente teoretică, provocată de disparițiile despre care nu am aflat la timpul potrivit, și care vizează viclenia evenimentelor de a se produce în absența noastră (ca și când dacă am fi de față le-am putea zădărnici). Vichi, mai practică, îi arată pe alee o bancă veche și îl invită să se așeze (probabil, se gândi bărbatul, pentru ca schimbul de cuvinte să aibă loc într-un cadru neutru). Stere mai află că, după moartea lui Fane, Vichi călătorise, atrasă de fiu în turneele sale. În lumina faptului că Fane fusese mai mare decât ea cu 10 ani, decesul se insinua ca fiind oarecum normal, deși Vichi puse la îndoială ideea de normalitate, amintind că Eufrosina avea cinci ani mai puțin decât Stere și totuși de la moartea ei trecuseră șapte ani.

Alungă hotărâtă, cu mâna ei osoasă, prelungă, ideea ce părea să persiste în conversație. Firește, se aflau aici printre morți, inclusiv printre ai lor, dar vrând-nevrând erau în viață, și nu din vina lor – așa a vrut soarta. Iar față de viață au o datorie – câtă o mai fi, că nu poți prevedea – dar multă, puțină, trebuie trăită. Și neîndoios cu demnitate, adică onorând-o cu toate ale ei; beneficiind de ce e în stare să-ți dea, și de ce poți tu să primești etc. Lui Stere i se păru insolită teoria vitalistă a lui Vichi și se simți puțin derutat, căci nu știa unde

bate și ce trebuie să înțeleagă. Nu se pronunță pentru niciuna din direcțiile deschise de fosta prietenă a nevestei sale, și explică de ce aleșese ora aceasta de după-amiază târzie pentru întâlnirea cu Sina. Ea nu dădu atenție. Îl puse să explice cum își gestionează singurătatea, cum se descurcă din punct de vedere financiar, dacă mai lucrează în branșa lui, informatica economică (mai predă? primește comenzi pentru marile firme?). Și, în general, cum se simte. Îi plăcea că își păstrează linia de sportiv și că obrazul mai are expresia aceea de cioplitură în piatră. Stere râse aparent flatat (în sinea sa neconvins) și, cu o voce mai amplă decât ar fi fost cazul, întoarse vârful complimentului spre Vichi. Își regăsisese vocația de cuceritor înveterat, care chiar și când nu era animat de un țel precis (seducerea), își exersa dexteritatea, în apropierea unei doamne sensibile la madrigaluri. Pe Vichi n-o cultivase în această direcție. Ea îi impusese printr-o sobrietate ușor masculină, și nu atât sobrietate, cât răceală, una venită din preferințele ei sportive, din carura ei de efeb vânos. Mă rog, nu mai știa exact din ce cauză, dar pe Vichi n-o înglobase în masa molatică și coruptibilă a feminității. Pe de altă parte, nu-și amintea ca, vreodată, ea să fi emis ceva de genul a ce spunea acum. Gel mult ironii seci, fără încărcătură personală. Se lansă în exercițiu galant, vehiculând epitete îndreptățite altădată (referitoare la silueta ei de model sportiv, la chipul de alabastru întunecat, la podoaba capilară de regină din Saaba etc.). Vichi îl luă în zeflema:

— Nu ți-ai pierdut apetitul și abilitatea.

El deveni grav:

— Nu mă persifla, Vichi. Uită-te la tine!

Și începu s-o examineze atent. În mare, calificativele mai prezentau o anumită valabilitate. Dar în mic...

Într-adevăr, fața avea aceeași liniaritate ermetică, puțin misterioasă, de femeie în expectativă, fizionomie posibil de interpretat însă și ca oarecum cabalină și încremenită. Pielea gâtului ei lung prezenta acum două cute verticale greu de ascuns (nici nu părea să aibă această intenție, purta o șemizetă deschisă la doi nasturi), iar baza maxilarului devenise ușor șovăielnică. Spre urechi văzu un puf în care se adunase puțină pudră. Negrul părului, adunat spre ceafa într-un nod grațios, era strident, provenind dintr-o vopsea tare, și chiar ochii, adânci și strălucitori încă, păreau cufundați într-o apă albăstrie.

— Dar nu mi-ai răspuns la întrebare, îl execută cu o expresie intolerantă.

— Păi cum să fie, Vichi, ridică el din umeri, puțin indispus, cu o nuanță de reproș. Parcă tu nu știi? Ca în final.

Ea își luă ochii de la el, decepționată, de parcă ar fi auzit un ieftin „loc comun”.

— Și dacă ai să măi trăiești 10-15 ani de-acum încolo? Vei continua să invoci mereu finalul? Un final ce nu se mai termină?

— De ce să mizez pe 15 ani? spuse cu lehamite. Pot fi doi, mari și lați. Chiar unul. Nu vezi cum se moare?

— Da, trasă ea linia de mijloc, asta ar fi marja, între unu și cincisprezece. Dar înfățișarea ta sugerează limita de sus.

— Nu chiar ca a ta, replică Stere. Cred că joci și acum tenis.

— Ascultă, îl execută Vichi, fără niciun umor, vrei să ne certăm pe tema care va trăi mai mult?

Stere pufni și se luă cu mâinile de cap.

— Chiar că suntem caraghioși! Vezi, asta înseamnă să dai în mintea copiilor. Nu e un semn?

— Nu e niciun semn, concluzionă ea rece. E o dovadă de sănătate morală. Și, de ce nu?, fizică. Eu joc tenis, să știi. Nu ți-ar strica nici ție. Doar că trebuie să-ți faci rost de parteneră. Nu joc decât în dublu mixt și am partener.

Stere o privi cu un amestec de mirare, dojană și invidie.

— Pui probleme acute, Vichi. Nu te știam așa. Sau joci teatru?

— Poate m-am schimbat, admise ea. După moartea lui Fane mi-am luat și eu „hamul și praștia”. Mai bine mai târziu decât niciodată.

Stere o cântări șolțicar. Era cuceritorul condescendent, care abia își camuflează substratul flegmatic.

— Și crezi, cumva, că jucând din când în când o amărâtă de partidă de tenis și afișând acest vitalism teoretic agresiv înseamnă că îți faci de cap? Vichi, la bătrânețe contează într-adevăr să-ți păstrezi încrederea în tine, dar cu condiția să fii realist.

Femeia își reduse automat acuta și-și șterse de pe față zâmbetul arrogant.

— N-am vrut să te ofensez. În sine nu e mare lucru, dar raportat la situația mea... Poate tu îți permiți mai mult, n-am de unde să știu. E vorba numai de sinceritate: în timp ce eu par naivă, tu te maschezi. Toată viața te-ai ascuns în spatele sardonismului galant și al umorului mușcător.

Stere începu să zâmbească, încărcând liniile feții lui, altfel împietrite, cu un acid diluat, ce voia să se dea drept lumină amicală. O pusese la punct pentru aerele ei profesionale și pentru părerea excelentă despre o bătrânețe nici măcar taxată ca atare.

— Bine Vichi, conchise împăciuitor, glumim și noi, ce avem de făcut? Asta ți-aș recomanda și ție, să fii mai relati-

viștă, să nu iei lucrurile prea în serios – fie într-un sens, fie în altul. Rămânem totuși într-un final, oricât s-ar prelungi el, mereu în așteptarea sunetului de gong.

Ea părea să fi înțeles că a primit o mică lecție amicală și, ciudat, în loc să se supere, deveni maleabilă, conferindu-i lui Stere ascendențe. Era colegul experimentat, de la care ai ce învăța, pe care nu-l poți surclasa cu una, cu două (și nici nu e bine să încerci).

Soarele orășenesc de vară dispăruse pe nesimțite, insignifiant, și Vichi întrebă dacă Stere mai rămâne. Pleca și el, până în centru aveau drum comun cu metroul. Scârțâirea prin pietrișul aleilor și ieșiră în artera urbană ce aduna afluenții stradali ai cartierului. Vichi era înaltă, cât el, și nu pusese pe ea, la această vârstă, niciun gram de grăsime în plus. Sub pantalonii negri, pântecul i se desena plat și doar fundul de fostă sportivă avea proeminență. Șemizeta sugera un bust și el aplatizat, de balerină, și un spate înalt, cu umeri mai lați decât cer normele estetice feminine. În vagonul unui metrou grăbit, fiecare se preocupa să-și mențină echilibrul, și, cu o stație înainte de a coborî Stere, Vichi îi întinse mâna vânjoasă, răcoroasă, și își luă la revedere.

Urcându-se în legătura subterană de corespondență, Stere se strădui să reconstituie imaginea veche a lui Vichi, cea de pe când își sărbătoreau împreună zilele onomastice sau făceau excursii comune și jucau tenis. Ca femeie nu prea fusese pe gustul lui, și nici în calitate de camaradă de divertisment. O considerase „femelă de cocostârc”: picioare lungi, fusiforme (de fapt, picioarele nu le avea urate, poate aceasta era partea cea mai reușită a trupului ei, adevărate coloane pe care lumina cădea ca beteala, împodobindu-le), pântec supt, ca o platoșă, mijloc subțire evoluând în toracele trapezic, sâni doar presupuși (nepotriviți pentru dita-

mai doctorița) inculcând privitorului dorința de protecție, și acel fund de manechin. Era reținută, rigidă, impunând crailor respect, și poate puțină teamă, căci din când în când trupul băiețesc se încorda amenințător. Cea mai expresivă și impunătoare ipostază a ei era cea de pe terenul de tenis, unde carura neobișnuită, poate anormală într-un salon, se încărca de forță, flexibilitate și glorie. Își amintea că de câte ori juca împotriva ei într-un dublu mixt, pierdea, și puțini s-au putut lăuda, ani și ani, că au învins-o pe Vichi. Era solicitată de toți, dar rămânea consecventă partenerilor tradiționali, stabiliți prin întâmplare, nu prin opțiuni. Chipul ei prelung (cabalin) avea o mare puritate a liniilor, dar din cauza interiorizării nu mai exprima nimic; îl speria ideea de a sta prea mult în fața ei, căci nu găsea nicio fraza de natură să i se potrivească. Nu știa cum să întâmpine tăcerile ei și mai ales cu ce să le pună capăt. E drept, când reușeai să-i descleștezi fălcile, te bucurai de o anumită victorie, dar aceasta se consuma repede, pentru că vorbele ei aveau bătaie scurtă, și după ele nu mai urma nimic.

Asta era Vichi în „cercul” lor – o tolerată cu mari carențe, acceptată pentru calități pe care toți le presupuneau, dar nimeni nu știa să le definească. Adevăratul atu al ei era Fane, bărbatu-său, tovarășul de petreceri cel mai căutat – colecție ambulantă de anecdote, posesor al celor mai noi casete cu filme și benzi de muzică ușoară străină, inventiv scenograf și regizor de serate culturale, preferat de femei fiindcă le ținea la curent cu direcțiile modei. Vasta lui informație și nesecata inspirație organizatorică se datorau funcțiilor ocupate în epocă – director al teatrului de revistă, al teatrului de operetă, director în organizația de turnee artistice, și încă altele pe care Stere nu și le amintea. Se vorbea

despre succesele lui printre vedete ale scenei, dar nimeni nu simțea nevoia să cerceteze fapte, gloria de Casanova rămânând de domeniul legendei. Stere nu a reușit să dobândească certitudini în această privință, cu toate că nu era nici el un ageamiu în materie. Zvonurile întrețineau aura lui Fane și, ciudat, aruncau reflexe favorabile și asupra personalității nu îndeajuns de strălucitoare a lui Vichi.

Ieși la suprafață în apropierea străzii pe care locuia, cu o bruscă nedumerire: de ce dăduse atâta importanță întâlnirii accidentale? De vină era cadrul emoțional în care se petrecuse micul eveniment? Se întâlnește cu o fostă prietenă de familie lângă două morminte – se poate spune proaspete – ce devoraseră jumătățile cuplurilor lor. O coincidență morbidă firește, o conjunctură depresivă, pe care ei se străduiseră să le anihileze făcând caz de vitalism, sau scoțând de la naftalină un vechi spirit galant-pamfletar. Cotrobăirea lui în trecut după virtuțile incerte ale personajului i se părea însă de prost gust. O recrudescență a înclinațiilor considerate stinse, în cazul dat absolut nemotivată. Biata Vichi, dacă ar ști obiectul cărei perspicacități masculine a fost vreme de o oră... Stere și-a surâs malițios: „Asta e când încep să-ți cadă dinții! Îți atrage atenția și ciorba de dovlecei”. În aglomerația din stație exclamă un „ha!” rezolut și, cu convingerea că și-a scuturat vetusta împrăfoșare imaginativă, iuți pasul.

Când și-a auzit pronunțat numele de familie, Stere și-a zis că i se pare. Acel „Domnule Mocanu!” sunase stins, dizolvat în polifonia densă, ca o adâncă apă sonoră a străzii, și și-a închipuit că e o combinație fantezistă a minții. Cum se întâmplă când privești nervurile unei gresii, petele unui perete, țesătura unei coroane de copac, și imaginația desco-

peră tot felul de portrete. A doua oară a întors capul, dar n-a văzut nimic semnificativ; abia când a deslușit acel „Domn’ Sterică!”, a descoperit sursa emisiunii. O figură exuberantă, arsă de soare, râzând mut cu dinți senzuali, cu aer de cunoștință veche, apropiată, semnalizând dojana cordială că nu e văzută, că „Sterică” trece pe lângă ea și o ignoră, ba nici când e strigat nu-i dă atenție. Sub influența expresiei de nețăgăduită intimitate, lui Stere i s-a părut că o știe pe femeie, dar scormonind precipitat în minte a trebuit să recunoască, ușor decepționat, că îi e total străină. Lucru pe care ea n-a convenit să-l ia în serios, pentru a nu admite nemăgulitorul fapt că „domn Sterică” a uitat-o.

— Ce faceți? s-a hotărât trecătoarea să-și exprime bucuria revederii. V-am mai zărit o dată pe aici, n-am reușit atunci să vă ajung din urmă. Probabil locuiți în zonă. Și eu m-am mutat în cartier nu de mult. Stau pe bulevard, mai încolo cu două străzi, într-un bloc pe colț, pe partea cealaltă, vedeți?

Și din locul unde se aflau părea convinsă că a reușit să indice, prin mișcarea mâinii, locul sălașului. „Pentru ce?” se întrebă Stere, sesizând în minuțiozitatea relatărilor intenția femeii de a-l informa corect asupra adresei, poate și de a-l invita s-o viziteze.

— Ne-am cunoscut? se interesă cu delicatețe, cerându-și astfel scuze că memoria nu-l servește prompt.

Se confirma, așadar, că nou-venita nu exista în amintirea bărbatului abordat pe stradă cu atâta afabilitate. Prin urmare memoria lui clacase, încărcată de prea multe mesaje informaționale. Femeia nu-și arată deziluzia, ba îi găsi și circumstanțe atenuante.